

Mateřská škola Čáslav, okres Kutná Hora
Jahodová 1454, 286 01 Čáslav, tel. 774 731 520, e-mail: reditelstvi@mscaslav.cz

Adaptační plán dítěte v MŠ Čáslav

Adaptační plán je připraven na všech střediscích a třídách MŠ Čáslav pro první dny dítěte.

V procesu adaptace je klíčová spolupráce mezi mateřskou školou a rodiči dítěti.

Jednotlivé děti přicházejí do MŠ z rodiny, která se od prostředí školy liší. Vstupem do MŠ dítě poznává nové lidi, kamarády, ale také se přizpůsobuje novým pravidlům, odlišnému režimu. Naši snahou je, aby dítě chodilo do školky rádo a bylo v ní spokojené. Proto je nutná spolupráce a komunikace školy s rodiči.

Začátek docházky do mateřské školy bývá pro většinu dětí náročný a každé se s ním vyrovnává svým způsobem. Od dítěte se očekává přizpůsobení se pro ně tak významné změně, jako je pravidelné loučení s domovem, separace od maminky a pobývání v novém prostředí, s cizími dospělými a dětmi. Pro dítě jde o velmi důležitý přechod do nové životní etapy, která na něj klade ne zcela snadné vývojové nároky a výzvy. Jedná se o individuální proces, který se týká nejenom dítěte, ale také jeho rodiny.

V celé naší mateřské škole přistupujeme ke každému dítěti jako k individuální osobnosti a snažíme se přizpůsobit adaptaci jeho potřebám. Citlivé přijetí, klidné vystupování, tolerance a vcítění se do situace dítěte je základem pro získání důvěry a zmenšení jeho obav z nového prostředí bez přítomnosti rodiče.

ČÍM DÍTĚ NA ZAČÁTKU I BĚHEM ADAPTAČNÍHO CYKLU PROCHÁZÍ:

- Máma a táta nejsou po určitou část dne k dispozici.
- Dítě se musí naučit respektovat nová pravidla.
- Učí se sžít s novým kolektivem a prostředím.
- Učí se důvěře k jiným dospělým než k rodičům.

Odměnou při úspěšné adaptaci jsou dítěti nové zážitky, zkušenosti a plno kamarádů, ale i větší samostatnost.

Čas potřebný k adaptaci závisí především na věku, psychickém vývoji i povaze dítěte. Také v mnohem závisí na celkovém přístupu k nově vzniklé situaci ze strany nejen dětí, ale i rodičů. Je třeba dítě získat, zaujmout, nadchnout, upoutat, a tím mu tak usnadnit novou situaci, aby se do školky těšilo a přijalo své paní učitelky jako další lidi, kterým může důvěřovat.

CO MAJÍ DĚLAT RODIČE PRO ADAPTACI DÍTĚTE:

- ROZVRHNĚTE ČAS – tak, aby dítě nebylo stresováno spěchem při příchodu ani odchodu z MŠ.
- PRVNÍ DEN – příchod do 8:30. Přijďte s dítětem do školky společně. První den může rodič zůstat s dítětem po dobu jedné hodiny ve školce a pomoci mu zorientovat se v prostředí školky. Najděte dítěti značku, pomožte mu v seznámení s paní učitelkou a novými kamarády. Společně si pohrajte. Před prvním dnem nabízíme možnost strávit ve školce odpoledne s dítkem, kdy poznáváte školku společně.

Mateřská škola Čáslav, okres Kutná Hora

Jahodová 1454, 286 01 Čáslav, tel. 774 731 520, e-mail: reditelstvi@mscaslav.cz

- PŘEDÁNÍ DÍTĚTE DO TŘÍDY – zbytečně neprodlužujte ranní loučení a nevyvolávejte v dítěti lítost nad vzájemným odloučením. Pokud bude dítě plakat, budte přívětiví, ale i rozhodní. Děti hodně vycítí emoce, nejistoty rodičů a někdy je to pro ně náročnější. Prodlužováním loučení prodlužujete pláč dítěte. Neodcházejte však „natajno“, bez rozloučení. Není také vhodné slibovat odměny typu: když nebudeš plakat, tak ti koupím.... A je důležité dávat slyby, které splníte (přijdu za chvíli, po obědě...). Pokud rodič nese předávání dítěte těžce, je lepší na pár dní-týdnů posílat raději druhého rodiče.
- DALŠÍ DNY budeme postupně dobu pobytu dítěte v MŠ prodlužovat, dle individuálních potřeb a možností dítěte
- PRVNÍ TÝDEN VYZVEDÁVEJTE DÍTĚ NEJPOZDĚJI PO OBĚDĚ – tedy mezi 12:15 – 12:30, dítě si zvyká na vše nové a cizí. Nové hračky, nové situace, nové kamarády, nová pravidla i dospělé. První den-dva-tři se s vámi domluvíme individuálně i na možném vyzvednutí po kratším čase.
- OD DRUHÉHO TÝDNE VYZVEDÁVEJTE DÍTĚ DLE VAŠEHO UVÁŽENÍ – v prvé řadě ale dle potřeb dítěte.
- DŮVĚRA – rozvíjejte důvěru k mateřské škole i k paní učitelkám, dětem. Povídejte si o dění ve školce, připomínejte hezké zážitky.
- RODIČE NA PŘÍJMU – je běžné, že děti při odchodu rodičů pláčou, poměrně často se však uklidní třeba i do pár minut po odchodu rodičů. U některých dětí trvá adaptace déle a pláč může přetrávat delší dobu. Při neustupujícím pláči voláme rodičům, aby si dítě mohli vyzvednout.

PRVNÍ TÝDEN S ÚSMĚVEM A PAK MOŽNÁ SLZIČKY - první týden bývají děti v MŠ nadšené. Zhruba po pár dnech může nastat první krize. Dítěti dochází, že docházka do mateřské školy je napořád. To v dětech vyvolává obrannou reakci, jako je například ranní pláč, vztekání cestou do školky nebo v šatně. Někdy přijdou adaptační obtíže až po pár týdnech bezproblémové docházky a nemusí to mít žádnou objektivní příčinu. Nebojte se, tímto prochází velká část dětí a je to zcela přirozená součást adaptačního cyklu na MŠ. Pokud se objeví adaptační problémy, budeme hledat společně individuální řešení v zájmu dítěte. Toto by mělo nejdéle do 3 měsíců odeznít. Bohužel od nástupu do mateřské školy mohou dětem ztěžovat adaptaci ve škole opakující sé nemoci, kdy dítě přijde z rodinného kruhu do dětského kolektivu znova po delší době. Míra stresu je po nástupu do nového prostředí vysoká. Stejně jako u vás, rodičů, když máte přejít do jiné práce. Dítě je psychicky oslabené, a na rozdíl od vás nemá ještě dozrálý imunitní systém a je vůči chorobám méně odolné. Počítejte tedy předem s tím, že dítě bude ještě potřebovat vaši zvýšenou pozornost a promyslete, jak budete řešit ošetřování dítěte v případě nemoci. Upřednostňujte dítě před prací. Nedoléčené děti přispívají k opakujícímu se koloběhu nemocí, a tím k prodloužení adaptačního procesu. Navíc dítěti nedoléčenému není ve školce dobře a nepřispívá to ani k jeho dobré zkušenosti se školkou.

Mateřská škola Čáslav, okres Kutná Hora

Jahodová 1454, 286 01 Čáslav, tel. 774 731 520, e-mail: reditelstvi@mscaslav.cz

CO DĚLÁME VE ŠKOLCE PRO CO NEJHLADŠÍ ADAPTACI DÍTĚTE:

- DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ – než se začnete ucházet o zápis v MŠ, můžete se svými dětmi využít tohoto pozvání k návštěvě mateřské školy. Zde si můžete prohlédnout třídu a prostory školy a budou zodpovězeny vaše otázky.
- ÚVODNÍ SCHŮZKA S RODIČI nově přijatých dětí – koná se na konci školního roku. Schůzka se týká informací o provozu školy, jak pomoci dítěti k nástupu, a zodpovězení otázek rodičů. Také při této příležitosti mohou být děti přítomny ve školce a seznamovat se s jejím prostředím.
- ROZKOUKÁVACÍ ODPOLEDNE (pro dvouleté děti ve třídě Kotátka a Myšky) – vítáme, pokud si přijdete před nástupem s dítětem pohrát některé odpoledne mezi 14:30-16h. Dítě se seznámí s prostorem, s paní učitelkou, maminka se může doptat na potřebné, dítě vidí, že maminka si s paní učitelkou povídá, rozumí si. Víte, na co se může dítě v mateřské škole těšit.
- INDIVIDUÁLNÍ PŘÍSTUP – individuální přístup k dětem, citlivé přijetí, klidné vystupování, tolerance, vcítění se do situace dítěte jsou základem pro získání jeho důvěry a zmenšení obav z nového prostředí bez přítomnosti rodiče. S tím bude celý personál mateřské školy dítěti pomáhat vstoupit do nového prostředí.
- OBLÍBENÁ HRAČKA, PLYŠÁK – dítě může dle potřeby zpočátku přicházet do MŠ s oblíbenou hračkou nebo plyšákem, dečkou. Tím si přinese kus známého z domova. Ideální je, pokud lze hračku nějak označit.
- RITUÁLY – které se opakují každý den: ranní kruh, básnička na uvítání, hry na seznámení, zpívání známých písniček. Vhodný je i rituál pro vás a vaše dítě při loučení (hračka s sebou, pusa, zamávání,...).
- KONZULTACE – kdykoli budete potřebovat, můžete si domluvit individuální schůzku s paní učitelkami. Stejně tak vás mohou požádat o schůzku paní učitelky, pokud budou potřebovat s vámi cokoli projednat, nebo se s vámi domluvit.

Snažíme se s rodiči domlouvat individuálně na optimální době docházky dětí – některé děti těžce nesou, když zůstávají v MŠ jako poslední; některé děti potřebují zpočátku kratší návštěvy MŠ; někdy je, po delší nemoci dítěte, vhodnější jít první den v MŠ domů dříve – po obědě apod.

Adaptační proces je náročný nejen pro dítě, ale i pro samotné rodiče, kteří mohou prožívat různé obavy. Čím lépe se vám podaří své obavy zpracovat, tím více usnadníte adaptaci dítěti.

RADY A DOPORUČENÍ NA ZÁVĚR:

- Povídejte si s dětmi o tom, co budou v MŠ dělat. Je možné, že zpočátku se objeví např. introvertní projevy chování – děti se na určitou dobu uzavírají do sebe, hledají své jistoty, které mají z domácího prostředí, děti mohou regredovat, couvnout ve vývoji zpět, mohou plakat nebo být agresivní. Tento stav je přechodný.
- Nesnažte se adaptaci urychlit, netlačte na dítě.
- Udělejte si jasno v tom, jak prožíváte adaptaci na mateřskou školu vy. Děti dokážou velmi citlivě poznat projevy strachu, nejistoty, váhání u svých rodičů. Platí, že zbavit se své úzkosti, znamená zbavit dítě jeho úzkosti. Pokud máte strach z odloučení od dítěte a nejste skutečně přesvědčeni o tom, že dítě do MŠ dát chcete, pak byste měli přehodnotit nástup dítěte či váš

Mateřská škola Čáslav, okres Kutná Hora

Jahodová 1454, 286 01 Čáslav, tel. 774 731 520, e-mail: reditelstvi@mscaslav.cz

přístup. Případně se rozhodněte, že dítě do MŠ bude vodit ten člen rodiny, který tuto novou situaci zvládá lépe.

• Vyvarujte se výhružek typu: „Počkej, až budeš muset chodit do školky!“; „Jestli budeš zlobit, půjdeš do školky.“ Děti by se díky tomu obávaly školky dopředu. Vysvětlete i starším sourozencům, že toto strašení nechcete.

• Doporučení - dítě podporujte a rozvíjejte v:

- ✓ dorozumívání se s ostatními (dospělými i dětmi) - dítě by mělo reagovat na své jméno a na pokyny dospělého
- ✓ objevitelských aktivitách – pozorování a napodobování okolí
- ✓ vyjadřování svého přání, názoru
- ✓ používání WC – zvládnout den bez plen
- ✓ odnaučení dudlíku- nepoužívat ani při usínání
- ✓ stravovacích návyků – stolovat v sedě u stolečku, jíst polévku a hlavní chod, samostatně se najít lžicí a napít z hrnku, umět ukusovat krajíc (nekrájet na kousky), dítě učte na pestrou stravu (ovoce, zelenina, polévky, maso, přílohy)
- ✓ sebeobslužných návyků – samo se obléknot, obout, umýt si ruce, používat ručník a papírové kapesníky; proto vhodně zvolte druh oblečení do MŠ (bez knoflíků, boty bez tkaniček)
- ✓ pohybu – zařazujte do denního režimu delší chůzi v přirozeném prostředí (nerovnosti, chůze ze schodů i do schodů, chodníky, lesní cesty, bezpečný pohyb po městě ...)
- ✓ respektování běžných komunikačních prostředků, jako jsou doporučení, výzva, rada nebo přání druhého či dohodnutá pravidla kolektivu
- ✓ schopnosti pozdravit, poprosit a poděkovat
- ✓ navazování slovního a očního kontaktu při komunikaci
- ✓ ukládání hraček na určené místo
- ✓ urovnání „hromádky“ svého oblečení na své místo
- ✓ odpoutání a separaci od blízkých osob
- ✓ bezpečném chování v rámci svých rozumových schopností
- ✓ reprodukci krátkých básniček a písniček

Mějte spolu s dětmi pravidla a dbejte na to, aby je dodržovaly (dospělý stanovuje hranice, pravidla a dítě se je učí respektovat).

Důležité je, aby se dítě do mateřské školy těšilo a nemělo jí hněd od počátku spojenou s tím, že pokud něco úplně nezvládá, je nešiká a nebudou ho tam chtít. Respektujeme individuální potřeby a tempo dětí.

Mateřská škola Čáslav, okres Kutná Hora

Jahodová 1454, 286 01 Čáslav, tel. 774 731 520, e-mail: reditelstvi@mscaslav.cz

Adaptační plán dle MŠMT

Počáteční fáze

Matka nebo otec přijde s dítětem do MŠ (pokud možno vždy ve stejnou dobu).

Pár minut po vstupu do třídy se rodič s dítětem rozloučí, místnost opustí a zůstane na telefonu.

Reakce dětí jsou měřítkem pro pokračování nebo přerušení tohoto pokusu o odloučení.

Odloučení trvá maximálně 2 hodiny. To platí i v případě, že dítě začne plakat, ale rychle a natrvalo se nechá utišit učitelem.

Pokud dítě po odchodu rodiče působí rozrušeně, vystrašeně, sklíčeně nebo začne plakat a je k neutěšení, je třeba rodiče ihned přivolat.

Kratší doba adaptace

V případě, že dítě zvládne dvouhodinové odloučení od rodiče bez problému, je možné přistoupit k dopolednímu pobytu dítěte ve školce včetně oběda.

Tak je tomu například v případě, když dítě protestuje proti odchodu rodiče, avšak nechá se učitelem rychle utěšit a v dobré náladě si hraje.

Rodič je však dosažitelný pro případ, že by dítě výjimečně potřebovalo jeho podporu.

Delší doba adaptace

Tato nutnost nastává v případě, že dítě nezvládne dvouhodinové odloučení od rodiče a v průběhu těchto dvou hodin pláče, je vyděšené, stále se ptá po rodičích a nedá se ničím zaujmout a rozptýlit.

Teprve v případě, že dítě během dvou hodin odloučení nepláče a aspoň chvílkami si hraje či se o něco zajímá, je možné přistoupit k postupnému půlhodinovému prodlužování odloučení dítěte od rodiče, podle individuálních potřeb a schopností každého dítěte, až do zvládnutí společného oběda.

Rodič je však dosažitelný pro případ, že by dítě výjimečně potřebovalo jeho podporu.

Při dlouhodobém přetravávání potíží s adaptací a po konzultaci s pediatrem je doporučen pedagogem odklad docházky do MŠ.

Stabilizační fáze

Během této fáze navštěvuje dítě MŠ pouze na dopolední pobyt včetně oběda. Tato fáze trvá tak dlouho, dokud dítě nezvládne dopolední pobyt bez pláče a stesku po rodičích.

Přechod na spaní

Tato fáze nastává tehdy, když dítě zvládne několik týdnů dopolední pobyt v MŠ bez pláče a akceptuje učitele jako „bezpečnou základnu“, nechá se od něj uklidnit, hraje si a zapojuje se samostatně do činnosti s ostatními dětmi.

V takovém případě je možné přistoupit k prvnímu pokusu o přespání dítěte v MŠ. Kdy rodič dítě na tento krok dopředu připraví.

Rodič je však dosažitelný pro případ, že by dítě výjimečně potřebovalo jeho podporu.

Nejprve dítě zkouší spát ve školce pouze jednou týdně, a to po dobu **cca 2–3 týdny**.

Pokud dítě při prvním pokusu o spaní pláče a je k neutišení, je potřeba s dalším pokusem spaní několik dnů vyčkat.

Závěrečná fáze

Mateřská škola Čáslav, okres Kutná Hora

Jahodová 1454, 286 01 Čáslav, tel. 774 731 520, e-mail: reditelstvi@mscaslav.cz

Pokud dítě zvládne bez problému spát jednou týdně, je možné zkusit spaní dvakrát týdně, a to po dobu cca 2–3 týdny.

Pokud bude i tento pokus úspěšný, může být pobyt se spaním postupně častější.

Adaptace je ukončena v případě, že se dítě cítí v MŠ bezpečně, nemá strach, je klidné, hraje si, zkouší nové činnosti a pokouší se navazovat kontakty s ostatními dětmi.

Evaluace

Průběh adaptace je pedagogy pozorován, zaznamenáván a průběžně vyhodnocován. Do procesu evaluace se zapojují všichni pedagogové a asistenti pedagogů, neboť s dítětem zažívají různé situace a přináší bohatství pohledů. Ředitelka mateřské školy na konci adaptačního období společně se zástupkyněmi středisek zhodnotí nastavení adaptačního plánu v MŠ, pojmenují jeho funkční a (případně nefunkční) mechanismy, dohodnou se, na co v dalších letech chtějí navázat, případně bude vhodné upravit.

Adaptační plán pro děti s odlišným mateřským jazykem (OMJ)

Každé nově příchozí dítě prochází v MŠ procesem adaptace, při níž zažívá více či méně náročné a stresové situace. Přizpůsobování se podmínkám vnějšího prostředí a zvykání si na ně dítěti s odlišným mateřským jazykem ztěžuje jazyková bariéra a často i odlišné kulturní zvyky.

V procesu adaptace je klíčová spolupráce mezi MŠ a rodiči dětí. Adaptační plán pomáhá vyjasnit očekávání a povinnosti všech účastníků procesu (i rodiče dětí s OMJ svým způsobem procházejí adaptací a potřebují se přizpůsobit nové jazykové a kulturní situaci).

Při nastavování adaptace dítěte s OMJ je potřeba zajistit komunikaci týkající se jeho základních potřeb. Dobrým pomocníkem jsou komunikační karty. Ukázky karet mohou rodiče dostat už při informační schůzce, aby si s dětmi vyzkoušeli jejich použití. Je vhodné pracovat s vizualizací graficky znázornit režim dne, pracovat s piktoogramy, při čtení pohádek či vyprávění příběhů doprovázet mluvené slovo obrázky.

Rodiče jsou pro učitele a učitelky partnerem při vzdělávání jejich dítěte. Na komunikaci s rodiči dětí s OMJ je dobré si vyhradit čas (s tlumočením je pomalejší, ale rozhodně efektivnější), věnovat jí extra nástěnku v MŠ a vytvořit si vhodný komunikační kanál (e-mail – vhodný pro užívání internetových překladačů).

Snažíme se vytvářet přátelskou atmosféru a dobré klima ve třídě. U dětí posilujeme přijetí individuálních odlišností prostřednictvím adaptačních her pro celý kolektiv.

Mateřská škola Čáslav, okres Kutná Hora

Jahodová 1454, 286 01 Čáslav, tel. 774 731 520, e-mail: reditelstvi@mscaslav.cz

Informační schůzka pro všechny rodiče nově přijatých dětí.

Po zápisu – červen - uspořádáváme skupinovou schůzku pro všechny rodiče nově přijatých dětí. Pokud je v MŠ více rodičů hovořících cizím jazykem, můžeme přizvat tlumočníka nebo požádáme rodiče, který mluví dvojjazyčně.

Adaptační plán pro děti s OMJ v závislosti na individuálním přístupu:

1. Průběh a strukturu adaptace – zkrácená docházka dle možnosti rodičů
2. Přítomnost rodičů v začátcích adaptace – je možná, probíhá dle individuálních potřeb dítěte
3. Časový rámec – trvá dle potřeb dítěte, ve spolupráci s rodiči
4. Evaluaci – pozorování, zaznamenávání, vyhodnocení procesu, komunikace s rodiči.

V Čáslavi 1. 9. 2022

MATEŘSKÁ ŠKOLA
příspěvkové organizace
IČO 750 248 32
286 01 Čáslav, okr. Kutná Hora

.....
ředitelka MŠ Čáslav